

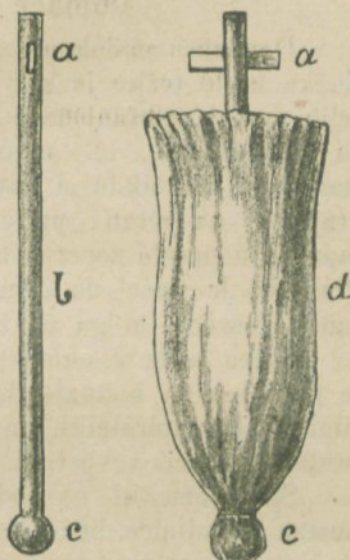
DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Ločitev drožij od vina.

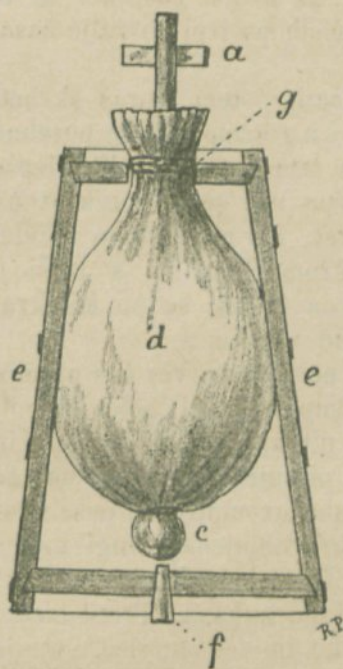
Pri prvem presnemanji (pretakanji) novega vina, katero se ima vršiti, kakor hitro se novo vino očisti, gotovo pa pred božičem, zadobi se iz sodov takozvane drožje. V drožjah nahaja se še vedno 40 do 50 odstotkov vina, katero ni čisto nič slabše od odtočenega. Drožje se pri nas ali čisto nič ne uporablja ter kar proč zlije, to osobito v kletih malih vinogradnikov, ali se pa iz njih žganje, takozvani drožnik žge. Drožnik žgati ni pa nič kaj prijetno delo, in to delo se tudi Bog vé kaj ne izplača, ker se mora zanj dosti davka plačati. Odločno najboljšje je, iz drožij čisto vino ven zadržati, katerega se v njih, kakor rečeno, še 40 do 50 odstotkov nahaja, toraj v hektolitru drožij še 40 do 50 litrov. Čisto vino zadobujejo iz drožij v nekaterih vinorodnih krajih, kakor na Nižjeavstrijskem in tudi drugod, s pomočjo odtisnenja (prešanja) drožij. V ta namen poslužujejo se jako trdnih, iz motoza (špage) ter brez šivesa tkanih vreč (žakljev) in pa primernih stiskalnic. V družih vinorodnih krajih, in to osobito v Vipavi, na Goriškem, v Istri itd., ločujejo pa vino od drožij s tako imenovanim sačenjem. V ta namen imajo posebne lesene kljuke narejene, katere se s spodnjim koncem v trdne platnene vreče vtaknejo ter v sredini dneša vreče, to z beko trdno k nji privežejo. Vrečo napolnijo potem z drožmi, in drožij polno vrečo privežejo na zgornjem koncu s pomočjo beke zopet prav trdno okolu kola kljuke, kateri ima v ta namen neke zareze po sebi. Tako napolnjene vreče obesijo potem na strop kleti in pod nje postavijo pa škafe, v katero se iz vreč cedéče čisto vino lovi. Ta ločitev vina od drožij je pa jako počasna, in vino se pri tej ločitvi seveda jako jako zveši. Zato domislili so si v neki vipavski vasici, Sanobor imenovani, že zdavno neki odločno boljši način sačenja. Ta obstoji v tem, da vtikajo h kljukam privezane vreče v nalašč zato narejene hrastove deže, katere so zgoraj jako ozke, zdolaj pa široke. V teh dežah nalijejo vreče z drožmi, vreče privežejo h kljukam, potem

Podoba št. 1.

Podoba št. 2.

Podoba št. 3.

Podoba št. 4.

pa obesijo s pomočjo kljuk vreče z dežami vred, na strop kleti. Vsled teže dež, posebno pa še vsled teže čistega vina, katero se na dnesih dež nabira, vrši se velik pritisk na vreče, in sačenje gre vsled tega pritiska vedno hitrejšje izpod rok. Izačeno vino se pa tudi tako ne viši, ker ne pride v prosto dotiko z zrakom. Kadar je vse vino izsačeno ter na dnesih dež nabrano, se ga s pomočjo pip, katere so blizo dežnih dnes umeščene, — odtoči.

Taki sanoborski, vino od drožij ločevalni sačni pri-

pravilna podobna je ona, katero priobčuje odlični vinarski strokovnjak gospod dal Piaz v 39. številki na Dunaju izhajajočega strokovnega časnika „Allgemeine Wein-Zeitung“, katerega ravno navedeni gospod ureduje, in kateri je bil tako prijazen, da nam je lesoreze pridjanih štirih podob posodil. Cela ta sačna priprava obstoji: 1. iz količa b (podoba št. 1.), kateri ima na spodnjem koncu glavo c, na zgornjem pa prečnico a. 2. Obstoji ta sačna priprava iz močne platnene vreče d (podoba št. 2.), v katero se, kakor iz podobe razvidno, količ b vtakne ter na spodnjem koncu prav trdno okolu glave c priveže. 3. Obstoji ta sačna priprava, kakor podoba št. 3. v preseku kaže, iz deže e, e, katera je zgoraj veliko ožja memo zdolaj, in katera ima v zgornjem ozkem dnešu široko luknjo g, v spodnjem širokem dnešu pa ozko luknjo, prevedeno s čepom f. — Kako da se to pravilo za ločitev vina od drožij, toraj za sačenje uporablja, kaže pa podoba št. 3. jasno. Najprej se h količu b

pa obesijo s pomočjo kljuk vreče z dežami vred, na strop kleti. Vsled teže dež, posebno pa še vsled teže čistega vina, katero se na dnesih dež nabira, vrši se velik pritisk na vreče, in sačenje gre vsled tega pritiska vedno hitrejšje izpod rok. Izačeno vino se pa tudi tako ne viši, ker ne pride v prosto dotiko z zrakom. Kadar je vse vino izsačeno ter na dnesih dež nabrano, se ga s pomočjo pip, katere so blizo dežnih dnes umeščene, — odtoči. Taki sanoborski, vino od drožij ločevalni sačni pri-

priveže vrečo d, kakor to podoba št. 2. kaže. Reklo bi se lahko, da se količ b obleče z vrečo d, katero se spodaj dobro okolo glave c priveže. Tako z vrečo oblečeni količ vtakne se potem skozi široko luknjo g zgornjega ozkega dna deže (e e podoba št. 3.) v dežo, kjer se jo z drožjami napolni ter zgoraj pri g prav trdno h količu priveže. Dežo s polno vrečo vred se konečno obesi na strop kleti. To se zvrši enostavno s pomočjo vrvi, katero se v podobi zanjke okoli jeglice a ovrže. Od drožij ločeno vino ali sačno odtoči se konečno po čepu f (podoba št. 3.) iz deže.

Dovršeno to celo pripravo kaže podoba št. 4. To pripravo bi si pač lahko sleherni dolenski pridelovalec vina omislil, saj mu jo izdelava lahko vsak domači posodar.

—1—

Na kaj je gledati pri pitanju prašičev?

Če hočeš, da bo pitanje vspešno, potem je treba, da se ti dobro izplača. Zato pa ni vsejedno, koliko časa traja pitanje in koliko krme se v tem času porabi. Čim hitreje opitaš prašiča, tem več imaš dobička. Tako uče izkušnje in tako kažejo tudi računi, ki jih napravljáš o pitanju. Pitanje traja po 3, 4 pa tudi po 6 mesecev. Pri peršutnikih traja krajši čas, ker se le na pol opitajo, pri starih prašičih pa trpi po dalje časa, da se popolnoma opitajo.

Ako hočeš pitanje okrajšati, potem moraš skrbeti za lahko prebavno in tečno krmo. To je posebno važno! Čim več si daš truda v tem pogledu, toliko lepše vspehe boš dosegel. Taka krma naj se po večkrat na dan poklada, po trikrat, štirikrat. Pri nas pitamo večidel s kuhanim korenstvom in krompirjem in s turšico. Taka krma je lahko prebavna in naj se po štirikrat na dan poklada, da imaš lepše vspehe.

Drugič je pa važno, da ne dajemo ves čas pitanja enako klajo, ampak da dajemo v drugi polovici bolj tečno krmo in proti koncu pitanja najbolj okusno in močno krmo. Če ima trajati pitanje 3 mesece, naj se daje prvi mesec bolj redka kuha krompirja in pese (korenja, repe), ki mora biti dobro oblojena, drugi mesec bodi kuha bolj gosta. V tem času je pokladati tudi že turšico, ki bodi zdobljena ali pa kuhana. Tretji mesec je pokladati še bolj gosto kuho in več turšice. Če je prašič, ki se ima pitati, težak n. pr. 70 kg, potem porabi poprek kakih 9 kg krompirja in pese na dan. Prvi mesec naj se mu obloži ta kuha s $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ kg pšeničnih otrobij. Drugi mesec naj se mu daje turšice, na dan po $\frac{1}{2}$ do 1 kg, in tretji mesec naj se množina turšičnega zrnja poveča, tako da je dobi 1 do $1\frac{1}{2}$ kg na dan. Ob enem naj se pa še dalje poklada za oblogo pšenične otrobe, ker so v zdravstvenem oziru ugodnega učinka za prašiče, ki se pitajo, in sicer zaradi tega, ker mečijo. Pri dobri reji se zredi peršutnik poprek za $\frac{1}{2}$ kg na dan. Iz tega se lahko vidi, kako se izplača pitanje in pokladanje močnih krmil, ki se morajo kupovati. To pa še ni vse, na kar je gledati pri pitanju. Zelo važno je tudi, da se krma sproti pripravlja, da je sveža in zdrava, da ni pregorka, pa tudi ne postana in mrzla. V tem pogledu mora biti red! Red je pa tudi potreben glede časa, v katerem je pokladati pitanim prašičem. Čim bolj skrbni smo v tem oziru, toliko boljše je za nas.

Važno je tudi za nas vprašanje, ali naj se poklada klajno apno ali ne. Če pokladamo dosti korenstva,

kakor je pri nas navada, potem ni nobenega dvoma, da je klajno apno dobro sredstvo za boljšo rejo. Prašič potrebuje namreč mnogo rudninskih snovi, in ker jih po zimi in pri hlevski reji ne moremo drugače nuditi, je prav, če jih dajemo saj v obliki klajnega apna. Če ni pomij, se lahko vzame tudi nekaj malega soli, toda prav malo. Za cel teden zadostuje 1 žlica soli.

Skrbeti je tudi za to, da svinjak ni premrzel, kajti v takem svinjaku se klaja zapravlja, ker jo žival mnogo porabi za proizvajanje potrebne telesne toplote. Mrzli svinjaki naj se dobro zapažijo s slamo, steljo ali gnojem, da ne trpi prašič mraza. — Opozoriti mi je pa tudi na to, da je treba pri koritih in sploh pri vsi posodi, ki se rabi za pripravljavanje krme, veliko snage. Korita naj se po vsakem pokladanju izpraznijo in očistijo. Če puščamo zjedi čez noč po koritih, se tudi ne smemo čuditi, če se vgnezdijo podgane in če se pasejo po svinjakih. — V zadnji dobi pitanja, ko dobi prašič gosto kuho, je prav, če se mu ponudi vsak dan nekoliko čiste vode za pijačo.

—r—

Domače hranilnice.

Dandanes malokomu kaj preostaja od svojega zasluzka in le težko je kaj prihraniti. Sleherni pa goji željo, nekaj prihranjenega imeti, bodisi za slučaj bolezni ali posebne sile, ali za čas počitnic, nekteri zopet za stare dni. Marsikdo si zavzame in polaga pritrgane si krajcarje na stran; pride pa ura, ko ga trdna volja zapusti in porabi zopet prihranjeni denar brez resne sile. Prelahko je prišel do denarja! Da bi mu bil za tisti dan nedosežen, bi ga ne bil potrošil.

Kako temu v okom priti, pogodili so Amerikanci že pred kacimi šestnajst leti, in sicer z domačimi hranilniki ali nabiralniki, in take namerava novomeška mestna hranilnica vpeljati.

Strankam, ki se bodo za to oglašile, izročila bo mestna hranilnica lične kovinaste pušice ali hranilnik, ki je tako umetno napravljen, da se ne more nič ven stresti in tudi brez ključka ne odpreti; ključa pa ne dobi stranka, ampak ga obdrži hranilnica.

Od časa do časa, ko se je v pušici kaj nabralo, pride lastnik s pušico v mestno hranilnico. Tam vpričo njega pušico odpró in nahajajoči se denar preštejejo ter na njegovo ali poljubno ime v hranilno knjižico vpišejo. Zaklenjeno pušico in knjižico vračajo v nadaljno nabiranje. — Denar se obrestuje od prihodnjega mesca dalje. Iz knjige se kajpada dvigne kadar se hoče, le isti dan ne, katerega se je kaj vložilo.

Večletna skušnja je dokazala, da na ta način človek samega sebe prisili, denarjev privarovati, pa tudi obdržati. Po vsem svetu se je to obneslo in zato tudi tako razširilo, da se danes na tisoče štejejo taki denarni zavodi, ki so hranilnike upeljali.

Lepo se vporablja hranilnik v prvi vrsti pri mladini, da vloži darove pri raznih družinskih godovih nabrane. Skoro živa potreba bo nastala ta naprava za službujoče ljudi, ki največkrat nimajo kje varno spraviti zaslužene novce; s tisto škatuljico si bodo nepričakovano lahko prihranili marsikako kronico, katero bi sicer brez potrebe potrošili. Gospodarji in gospodinje si tudi na ta način lahko polagoma prihranijo z malimi pritrgatvami svotice, ktere bi jim za nepričakovane

stroške prav hodile. Mnogi imajo pri igrah take hranilnike, da zaigrane vinarje notri mečejo in ko se znatno naberó, v kake občekoristne namene obrnejo. — Hišni red se lepo uravna, ako se vpeljejo denarne kazni, ktere se v hranilnik mečejo. Kdor n. pr. zjutraj prekasno vstane, pravočasno k obedu ne pride, zvečer predolgo zaostane itd.

Na vse te in še druge načine vporablja po širnem svetu te hranilnike in nedvomno bo naše prebivalstvo vedelo to napravo mestne hranilnice v svojo korist obrniti.

Politični pregled.

Bolezen našega presvitlega cesarja se je obrnila toliko na bolje, da je iz vsake nevarnosti. Baje bode v kratkem začel zopet sprejemati ljudi v zaslišanje. Zahvaliti se imamo pač pred vsem Bogu, skrbi zdravnikov in pa krepki konstituciji našega ljubega vladarja, da se nam še ohrani naš od vseh spoštovani in ljubljeni cesar.

Zadnjič smo sporočili, da sta ogrska in naša vlada sklenili pogodbo za daljnih 10 let. To pogodbo morata potrditi obadva državna zbora — avstrijski in ogrski. Jo bodeta li potrdila? Upati je, da se zgodi. V ogrskem bo gotovo večina zanjo, ker naši ljubi Mažarji dobro vedo, da bi veliko izgubili, ako bi se sedaj med nami in njimi pretrgala vsaka vez.

Pri nas pojde najbrž tudi, da si ni še gotovo. Krščanski socijalci pravijo, da si hočejo to nagodbo najprej dobro ogledati, potem bodo sodili o njej. Težavo bodo morda delali Čehi, ki so med seboj v več strank razkosani. Ker ni edinosti, sta odstopila oba češka ministra. Upati je vendar, da se reč tako uravna, da dobimo večino.

Naši slovenski poslanci bodo glasovali za pogodbo z veseljem, ker nam donaša ne gledé na drugo velik dobiček po belokranjski železnici. Po pogodbi se ima namreč dolenska železnica od Novega mesta dalje zvezati s Karlovcem, ta železnica pa (od Zagreba do Reke) od postaje Ogulin se ima speljati v Dalmacijo. Vse to pa na same državne stroške. Dobili bomo tako, česar prej skoraj nismo mogli pričakovati.

Državni zbor si prizadeva, da bi res delal v korist ljudstvu, ki ga je volilo. Žal, da pa je vendar precej poslancev, ki hočejo z neumestnimi predlogi pravi vspeh onemogočiti.

Na Srbskem močno vre. Mnogi s kraljem niso zadovoljni, dosti vojakov in častnikov mu je tudi nasprotnih. Vladar je odgodil skupščino (državni zbor). Prišlo je do ostrih shodov v Belgradu, ki so pretili z najhujšim. Kralj je poklical v Belgrad mnogo vojakov in razglasil obsedno stanje nad mestom. Zdi se, da je tu res mnogo nepostavnega.

Ruska, uboga Ruska, ima še vedno opraviti s prekucuhi, anarhisti, morilci in roparji. K tej nadlogi je prišla še kolera, ki po nekaterih krajih hudo mori. V Kijevu umre do 100 ljudi na dan. Ta morilka se hoče naseliti že tudi blizu naše meje.

Belgijski kralj je obolel.

Pri občinskih volitvah v Belgiji so po večini zmagali odločni katoliki.

V srednji Afriki ob reki Kongo je od Evropejcev ustanovljena velika država. Neki rod domačih črncev

se je uprl in v dveh bitkah Evropejce grozno potolkel. 10.000 mož je padlo. Trdi se, da se ta država združi z Belgijo.

Italija zopet pomnoži svoje brodogradnje. Vlada bo zahtevala 260 milijonov, da zgradi štiri vojne ladije, ki se oborože z 10 do 12 najtežimi topovi. Dalje namerava zgraditi še več družih manjših ladij in pomnoži mornariške novince od 25 na 30 tisoč mož. Avstrija, slabo se ti obeta na morju!

V državi Maroko se borita dva sultana za tron. Kateri bo zmagal, se ne ve. Francozi bodo baje posodili staremu veliko milijonov za vojsko. Ti mu bodo najbrž tron rešili.

Mažari imajo Hrvate tako radi, da so v Reki prepovedali vsak hrvatski javni napis. Pa so še nekateri Hrvatje-poslanci tako kratkovidni, da so jim ti kruteži ljubši nego mi bližnji sosede.

Obrtnikom — rokodelcem v prevdarek!

Dolenska, katera je bila dosedaj skoro nepoznana, se bode v kratkem času odprla svetovnemu prometu. Naše vroče želje po podaljšanju dolenske železnice do skrajne deželne meje in odtod naprej v kršno Dalmacijo, do sinjega jadranskega morja, so se nam spolnile. Vsi stanovi se veselé tega važnega koraka, najbolj pa ga morata pozdraviti kmetski in splošno-obrtni stan. — Kdor ni slep lahko opazuje, da se je tekom časa, odkar teče po Dolenskem železnica, zdatno povzdignilo gospodarsko blagostanje pred vsem omenjenim stanovom. Res je pa tudi, da je marsikdo prizadet, ali tudi povsem vničen, ako se je držal svoje trme, da se ni hotel napredka poslužiti, ki mu ga je nudila novodobna naprava. Kakor ni „sreče brez nesreče“, tako se tudi pri svetovnem preobratu ne more ozirati na posamezne gospodarske stroke, toliko manj pa na posamezne osebe. S podaljšanjem železnicega omrežja, nastane novo življenje, pridejo k nam tujci. Vinske gorice zadobe čim večjo vrednost. Obširni gozdovi, kateri so bili dosedaj nepristopni, se bodejo dali izkoristiti. Bogastvo, katerega krije zemljsko površje v globinah naših gora, se bode svetu odkrilo in dalo pridnim rokam dovolj dela na domačih tleh, da ne bode treba dela iskati po svetu. Pred vsem se pa industriji, katere tolikanj pogrešamo, nudi največji razvoj.

Lepe vodne moči, ogromni skladi dosedaj nedotaknjenega premoga in velikanski gozdi, vse to je porok za ugodni razvoj industrije. Pridnih delaželnih rok, katere iščejo slepe sreče po tujini, bode jim nudila domača zemlja dovolj dela in blagostanja. Povsod, povsod najlepše nade!

Vseh teh lepih ugodnosti in blagostanja je lahko deležen tudi obrtni-rokodelski stan, ako bode znal pravočasno porabiti lepo priliko. Za naš obrtni stan se vsled obrtne novele pričinja nova dōba. Razun tega pa za dolenske obrtnike tem večja važnost, ker pridejo v dotiko s svetovnim prometom. Lepe nade si goji lahko marsikdo obrtnikov v tem važnem času. Vse te nade pa lahko postanejo prazne sanje, ako ne še kaj bolj občutnega in kvarnega za domače obrtnike. Obrtni promet se ne da ustaviti kjerkoli se nudi lepa prilika zanj, ako ne porabijo te domačini, naseli se tujec. Da bi pa nam tujec kazal še-le pot, po kateri naj sledimo do svojega cilja, bode pač že prepozno, kjer potem gotovo več ne pridemo domačini v poštev. Križem rok držati in čakati, da bi nam kdo drugi izposloval lepe ugodnosti, da bi se kar zadovoljno vsedli k polni mizi, tega ne pričakujemo! Sedaj nam kaže edino poprijeti se dela „združenja“, ker posameznik ne doseže ničesar, večina, združena v strokovnih zadrugah pa marsikaj. Ne ozirajmo se na posamezne osebe, ki se temu iz lastne dobičkaželjnosti protivijo. Ozir jemljivo na maso obrtnege stanu, kakor se povsod deluje, da se koristi večini. Naše mesto postane važna postojanka v osebnem prometu, od katerega imajo ravno rokodelci pričakovati obilo odjemalcev za svoje produkte.

(Konec sledi.)

LISTEK.

Brez domovine.

(Po Ernst Klant-u.)

Po gozdnih tleh, posutih s smrečnimi iglami, ustvarja mesec srebrnosvitle cvetlice. Skrivnostne so podobe, ki se nam tu predočujejo. Mirna nočna sapica pihlja po smrekah, nad temnim vejevjem se svetijo zvezde, oni svitli pozdravi nekdanj tu doli bivajočih popotnikov. Proti severu se razprostira dolina, obroblja jo po malem vzdigajoče se hribovje; po njej šumlja bister potok. V dolini pogorja stoji lovska hiša; prijazno te pozdravlja njena rudeča opeka, čarobno razsvitljena po mesečni svetlobi. Proti jugu se vidi majhno prijazno mestece s starim gradom, ktereга na pol razpadlo zidovje vzbuja v nas spomine nekdanje krasote.

Krasna noč se razgrinja nad obzorjem. Lahka meglica, podobna srebrnemu pajčolanu se razprostira nad naravo. V tem prijaznem gozdiču sedi na slabo izdelani klopi popotni mož. Nočni zrak mu hladi čelo, obdaja ga mir narave. Le včasih poleti kaka nočna ptica ali pade dozoreli smrečini storž s smreke na tla. Iz globoke doline pa se čuje šumljanje potoka — zamolkli glasovi, katere si ne zna vsak tolmačiti.

Mir narave sega v srce možu, brezdomovincu. Goreče je ljubil nekdanj svojo domovino, a nemila usoda mu jo je spremenila v tujino.

Brezdomovinec gleda v duhu zopet svoja mladostna leta, v katerih je brezskrbno v materinem naročju poslušal ljubke pravljice in nad njenim pripovedovanjem čestokrat sladko zaspa. . . . Minulo — vse je minulo! — Druga podoba! Vidi umirajočega očeta in sliši njegove zadnje besede: „Otrok, ostani priden!“ Potem ga ponesó vun, mati pa se zgrudi žalosti prevzeta pri odprtem očetovem grobu

Kmalu ponesó tudi njo v majhno sobico, koje vrata odpira grobokop. —

Mladenič se je podal po širokem svetu, v boju in zmagi je postal mož. — Še enkrat je prišel v domovino, da si odvede izvoljeno nevesto. — Toda bogati nevestin oče ne dá reževo svoje hčere.

S krvavečim srcem a s trdnim zaupanjem, da oni nad zvezdami je gotovo prav uredil, je zapustil domači kraj. Danes se vrača spet — brezdomovinec, ki je izgubil vse, kar ga more navezati na kraj nedolžnih otročjih let. Povrnil se je, da še vtrga cvetlico z grobov svojih ljubih — da lažje pozabi svoje gorje v daljnem svetu. —

Ura v mestu naznanja s pomenljivimi udarci deseto uro. Mož vstane in hiti proti pokopališču, ki se razprostira na desno ob potu, tam za nizkimi hišami. Leseni in mramorni križi se dvigajo na kraju miru. — Pod zelenimi grobovi pa spijo utrjeni zemljani in čakajo, da jih zbudi trobente glas k večnemu življenju.

Sin kleči na grobu starišev ter moli vroče za njih večni blagor. O, ko bi jih mogel vzbuditi! Nad zvezdami pa gledajo nanj njegovi nepozabljeni ljubi — na brezdomovince. —

Navidezno potolažen zapusti pokopališče in se poda v mesto. Še enkrat ga hoče videti, predno ga zapusti morda za vedno. V hiši ob cesti brli še luč. Pogleda skozi okno. Tu vidi očeta in mater pri posteljici svojega ljubljence, ki ga še enkrat poljubita. —

Popotnik se zgane in solza mu zaigra v očesu, ob spominih na presrečne otročje dni. —

Prenoči pri neznanih ljudeh in ob jutranji zarji koraka samotni popotnik v tujino.

Na zelenem hribu pozdravi še enkrat svojo domovino — brezdomovinec.

Píše se nam:

Iz Št. Jerneja. — V nedeljo 13. oktobra ob 8. uri zjutraj je predaval novoimenovani ravnatelj kmetijske šole na Grmu g. V. Rohrman o uporabi umetnih gnojil. Precejšnje število kmetijskih gospodarjev se je zbralo v novem šolskem poslopju, da sledijo poljudnim besedam g. ravnatelja. Pred začetkom pozdravi došli nadučitelj K. Trošt g. ravnatelja ter mu v iskrenih besedah v svojem kakor v imenu tukajšnjih zavednih gospo-

darjev čestita ob imenovanju za ravnatelja tako imenitnemu zavodu, kakor je za kmetijstvo ravno šola na Grmu. Pri tej priliki izrazi nadučitelj željo, da bi g. R. hrman še večkrat prišel v našo sredo, da nam poda kaj poučnega iz bogate njegove izkušnje na polju kmetijstva sploh. G. R. hrman se na te besede primerno zahvali ter obljubi, da bode vselej rad prišel v prelepi Št. Jernej, ako bode s tem pripomogel povzdigniti kmetijske razmere tukajšnjega kraja.

Vsebina strokovnega predavanja je bila ta: Ker primanjkuje kmetu živinskega gnoja, a se tudi pri nas ne upošteva pravilno ravnanje z gnojem, treba je misliti na umetno gnojilo. Letos bode vsled pomanjkanja krme marsikateri vzdihoval in tarnal ter primoran po slepi ceni prodajati svojo živino. Vsled tega bode na spomlad primanjkovalo gnoja. Da bode obilo sena in otave drugo leto, pognojimo travnike s kajnitom in Tomasovo žlindro. Ker pa bi posameznika vožnja i. dr. preveč stalo, naj to stvar vzamejo v roke županstva. Ta naj bi naročila kar po cel vagon gnojil, kar bi bilo prihranka kakih 30—35 gld. Da se bode lahko vsak prepričal, kako učinkuje umetni gnoj, napravi se na Hrovatovem travniku pri Dobravici ob veliki cesti in Kovačiču na Rojih poskušno gnojenje na enem oralu travnika. Polovica bode pognojena, druga polovica pa ne. V to svrhu podari g. ravnatelj po 50 kg umetnega gnoja imenovanima posestnikoma. — Ob koncu predavanja se kmetje najsrčneje poslové od prijaznega gospoda.

Domače vesti.

(Premembe pri duhovništvu.) Premeščeni so oč. gg. kaplani: Jakob Kalan iz Št. Jerneja v Tržič; Leopold Černe iz Št. Janža v Sodražico in Janez Noč iz Sodražice v Št. Janž.

(Premembe pri uradništvu.) Deželnovladni tajnik in sedanji voditelj okr. glavarstva v Črnomlju g. Karol Ekel gre za okrajnega glavarja v Logatec. — Vodstvo okr. glavarstva v Črnomlju poverjeno je deželnovladnemu tajniku g. Franc Župneku. — Deželnovladni tajnik g. Ivan Kresse imenovan je okr. glavarjem na Kranjskem. — G. Leopold André je imenovan pomožnim učiteljem na II. drž. gimnaziji v Ljubljani. — C. kr. višji živinozdravnik g. Tomaž Wirgler v Krškem je na lastno prošnjo upokojen. — C. kr. okr. živinozdravnik g. Ivan Rajar je prestavljen iz Litije v Krško, c. kr. okr. živinozdravnik g. Ivan Demšar pa iz Ljubljane v Litijo. — V pokoj je stopil g. J. Knez, davkar v Mokronogu. Profesor na I. državni gimnaziji gospod Alf. Paulin je dobil naslov šolskega svetnika.

(Učiteljske vesti.) Za provizorično učiteljico na šoli v Suhorju je imenovana gpdč. Kornelija Koncilijska. — Za šolo na Krki je imenovana gpdč. Marija Strauss. — G. Viktor Jamšek je dobil mesto v Šmartnem pri Litiji.

(Poročil) se je v Mirni peči asistent g. Vekoslav Mazgon z gpdč. Milo Bajec.

(Umrli) je na Brezju pri Škocijanu 21. oktobra g. Anton Žagar v 37. letu svoje dóbe. Bil je jako podvzeten in marljiv gospodar. Ob njegovem grobu žaluje mlada soproga in dvoje otročičev. Bodi mu zemljica lahka! — V Jozefinumu v Ljubljani umrla je po kratki in mučni bolezni bivša posestnica v Novem mestu gospa Ana Pissek v starosti 82 let. N. v. m. p.!

(Novi grob.) V pondeljek 21. oktobra je neizprosna smrt zahtevala zopet novo žrtev. Umrli je pri svojih stariših v Žužemberku dijak VII. gimn. razreda v Rudolfovem, Gelo Cerk. Bil je zelo vzoren in povsod priljubljen dijak, posebno pri svojih součencih. Vest o njegovi smrti je britko divnila cel sedmošolski razred, da celo njegove nesoučence osmošolce. Oba razreda se z dovoljenjem g. ravnatelja napotita v Žužemberk, da bi še zadnjo čast izkazala dragemu umrlemu. Pogreb je dokazal, da ni bil priljubljen le svojim kolegom, ampak tudi žužemberški gospodi. Kajti ob njegovi krsti so se zbrali vsi gospodje uradniki. Pred hišo žalosti zapojejo dijaki prelepo žalostinko: „Nad zvezdami“. Pokopal je rankega prem. gosp. prošt dr. Seb. Elbert. Na grobu je govoril dijak Lokar. Iz celega govora je odsejala ljubezen do drugega kolega. Res govoril je iz srca in tako ginljivo, da ni nobenega oko ostalo suho. Po nagovoru zapojejo dijaki žalostinko „Na

grobeh". Pogreba sta se udeležila tudi g. profesorja Fr. Vadnjal in Jos. Reisner. Če tudi so se venci odklanjali, vendar so dijaki kupili tri vence.

(Osebna vest.) Fr. Fridolin Bačar, usmiljen brat, kateri je skozi 5 let deloval v bolnici v Kandiji, se je podal dne 24. okt. 1907 v Gradec. Na povelje predstojnikov se je odpeljal dne 28. okt. 1907 v Rim študirat bogoslovja. Želimo mnogo uspehov!

(Pojasnilo.) Vsled poziva v zadnji št. „Dol. Novic“ naznanja podpisane, da mu je g. Fr. Watzl pred svojim odhodom v Kočevje za Marijin spomenik na Katarininem trgu izročil 122 kron 80 h. V sporazumu z g. proštom je podpisane ta denar naložil v mestno hranilnico na št. 12.755. Ako se nabere zadostna vsota, se bo znamenje popravilo po načrtu, ki ga je izdelal g. Malovič, če ga odobri tudi mestno županstvo. Kanonik A. Žlogar.

(Utonil) je v Jolietu v Ameriki Josip Papež, doma iz Lipja pri Žužemberku.

(Odstop novomeškega podžupana.) V seji dne 18. oktobra je prebral g. župan pismo g. podžupana Rozmana, v katerem isti naznanja svoj odstop kot policijski načelnik in kot podžupan. K temu koraku privedlo ga je obloženje z delom in ker trpi njegova gostilničarska obrt, če ni on navzoč.

(Guštinovo hišo) v Novem mestu kupila sta na dražbeni prodaji dne 29. oktobra 1907 gospoda Kopač in Paučič za ceno kron 23.101; gozd Dobindol pa je dobil kot najvišji ponudnik g. R. Smola za kron 360.

(Stavbe v Novem mestu.) G. A. Medved na Ločenski cesti dodelal je že lani lepo sezidano hišo in se nastanil v nji. — G. Minissinijeva vila na Ljubljanski cesti je izgotovljena. — Ženska bolnišnica cesarice Elizabete je dozidana in pokrita. — G. Paučič priziduje svojemu hotelu poslopje, ki bo imelo v I. nadstropju šest sob. Zidanje je toliko napredovalo, da je že tudi pod streho. — Pokrita je tudi že g. dr. Globelnikova enonadstropna hiša na bivšem Skabernetovem vrtu. — Za šolami pa bode zgotovljena hiša g. Nečimer, ko konča mizar svoje delo. — Manjših popravil in dozidov napravilo se je letošnje leto tudi precej.

(Prostor za novo gimnazijo) v našem mestu je učno ministerstvo odobrilo in je stavbenemu uradu pri c. kr. dež. vladi naročeno, da se načrti izdelujejo. Upati smemo, da bo za šolsko leto 1909/1910 poslopje že dozidano.

(Lukežev semenj) v Novem mestu dne 22. oktobra je bil prav dobro obiskan. Živine, posebno pa prašičev so pripeljali izvanredno veliko, tako da je bilo sejmišče natlačeno polno; našli so jih nad 4000, večinoma mladičev. Goveje živine so prignali 960 glav in 100 konj. Kupčija je bila srednja; manjkalo je večjih trgovcev. Ona je bila pri prašičih mladih radi velikega števila in pomanjkanja kupcev ugodna, pri kralnih prašičih od 90 h—1 K za kg žive teže; pri govedih je še vedno nizka in so plačevali za kralne vole 56—60 h za kg za živo težo.

(Živinski semnji) novembra meseca: v Novem mestu: 4. t. m. (sejmica) in vsak pondeljek prašičji semenj; v Mirni: 2. t. m.; v Bučki in Doberničah: 11. t. m.; v Metliki: 12. t. m.; v Kandiji: 21. t. m.; v Št. Lovrencu: 23. t. m.

(Zadnji semenj) v Kandiji ni bil posebno dobro obiskan in to gotovo le zaradi novomeškega velikega Lukeževega semnja. Prešičev je bilo sicer veliko in zelo po ceni, toda manjkalo je pač kupcev. Goveje živine ni bilo veliko.

(Vzajemno zakupno društvo) v sodnem okraju novomeškem se je osnovalo dne 17. oktobra zopet za tri leta naprej. Reprezentantom je izvoljen g. J. Zurec, župan v Kandiji, in njegovemu namestniku g. J. Windischer, mesar v Kandiji. Zakupno društvo ima v vsaki občini svojega zaupnika, katerega so si zaupniki izvolili na dan zakupne obravnave.

(Bolnica) usmiljenih bratov v Kandiji je prenapolnjena. Vodstvo toraj prosi, da se, predno se pripelje bolnika, pismeno ali ustmeno vpraša, ako je prostor.

(Samoumor.) 65 let starega železolarja Fr. Mirtiča iz Mačkovca so našli v nekem gozdu pri Žužemberku med dvema drevesoma na tleh ležečega obešenega.

(Naliv), kakor bi se utrgal oblak, imeli smo v noči od 17. na 18. oktobra. Mej nalivom je grozno gromelo in treskalo. Treščilo je v Podgradu v dvojnati kozolec posestnika Janeza

Kobeta iz Konca št. 9. Kozolec je bil poln sena, škope in ajde. Škoda po ognju povzročena znaša okolu 4000 K.

(Seja občinskega odbora v Rudolfovem) dne 18. oktobra 1907. — 1.) Zapisnik dne 31. avgusta se prečita ter odobri. — 2.) Poročilo županstva o prodaji smrek iz mestne hoste. G. Rosman poroča v imenu starešinstva, da je bila dražba za prodajo 300 smrek na 16. oktobra t. l. razpisana. Ustmene dražbe so se udeležili gg. Josip Goljevšček iz Trebnjega, Josip Košiček in Franc Seidl iz Rudolfovega, pri kateri je ponudil g. Košiček za komad 20 K 55 h, g. Goljevšček 21 K 35 h, in g. Seidl 21 K 40 h. V pismeni ponudbi pa obljubi g. Košiček za komad 21 K 55 h. Z ozirom na to, da se žaga g. Fr. Seidla nahaja v mestnem ozemlju ter plačuje vse občinske doklade, vsled tega predlaga, da se smreke oddajo g. Francu Seidlu, ako tudi njegova ponudba ni najvišja, a je po celoti le za 45 K manjša. Po debati, v kateri so tudi drugi gg. odborniki ta predlog podpirali, se sprejme predlog starešinstva enoglasno. — 3.) Poročilo županstva o prošnjah za podelitev Gizeline ustanove. Gizelina ustanova letnih 100 K se podeli dijaku III. gimn. razreda Ivanu Picelj. — 4.) Slučajnosti. G. Bruner predlaga, da se pot, oziroma stopnjice, od društvenega trga proti Karlovški cesti ne opusté. G. župan pojasni, da se sklep mestnega odbora z dne 29. maja 1907 ne more razveljaviti, ker je bil isti skoz 14 dni na uradni deski nabit in se nihče od meščanov v tem roku ni pritožil, ter je postal pravomočen. Izjavi tudi, da se do danes pri županstvu nikdo ni pritožil niti ustmeno niti pismeno in se je prehod po stopnjicah ravno pred dvema dnevoma odpravil. G. Umek poroča, da ima Ana Hönigman v ulici „Nad mlinom“ št. 56 pred hišo vrt v obsegu kakih 37 m² za prodati ter predlaga, da mestna občina ta vrt v svrhu razširjanja ulice kupi. Sklene se, da se županstvo pooblasti ta vrt kupiti, ako bi se dobil po ugodni ceni. G. župan naznanja, da želi g. Anton Jacaz iz mestne hoste kupiti kakih 43 borovcev, katere bi rabil za ledenico. Po daljši debati se mestno starešinstvo pobolašča, privzemši g. Umeka kot cenilca, da te borovce iz mestne hoste proda. Na to se seja zaključí.

(Glas iz občinstva.) Mestnemu prebivalstvu bi g. Javornik, ki seka meso po najnižjih cenah, zelo ustregel, ako bi napravil na Glavnem trgu lopo-mesnico za prodajo mesa. Mestno županstvo bi njemu napravo take lope gotovo dovolilo.

(Znižanje cen mesu.) V Novem mestu so zadnji čas mesarji vendar znižali cene mesu, seveda še vedno ne primerno nizkim cenam živine. Zahvaliti se imamo to prizadevam polit. oblasti, posebno pa konkurentu iz Kandije. Sedanje cene so: pri govedni od 96 h — 1 K 12 h; pri teletni od 1 K 20 v — 1 K 40 v. Čudimo se, da na deželi, kakor v Toplicah, Žužemberku, Trebnjem, Št. Lovrencu itd. mesarji še vedno sekajo meso po stari visoki ceni in da si občinstvo pusti to dopasti, oziroma da se županstva ne ganejo. Pritožijo naj se na okrajno glavarstvo, oziroma na deželno vlado, katera bo določila primerne cene. Zatoraj doli z mesnim cenam.

(Nezgode.) Blažič Ivan, 49 letni dninar pri gradbi železnice Trebnje-Št. Janž se je dne 26. okt. ponesrečil pri delu. Padel mu je kamen na nogo in mu prizadel globoko rano. — 4 letni deček Medle France iz Vel. Brusnic je padel dne 29. okt. čez prag in si zlomil desno nogo nad kolenom. — Iz semnja v Žužemberku domov gredé je bil napaden Kastelic Jože, posestnik iz Loga, župnija Sela pri Šumberku. Miklavčič Lojze iz Repelj ga je namreč nevarno ranil z nožem na hrbtni in desni roki. — Vsi trije se zdravijo v bolnici „Usmiljenih bratov“ v Kandiji.

(K zgradbi Belokranjske železnice.) Inšpektor Opitz, dosedanji vodja jeseniškega gradbenega vodstva, je prestavljen v Novo mesto na Dolenjskem, odkoder se bo gradila nova železnica preko Metlike v Karlovec.

(Železnica Novomesto-Metlika-Karlovec.) V nagodbi, katero ste sklenili Avstrija in Ogrska, je posebno važno to, da je normalnotirna železniška zveza Novomesto-Metlika-Karlovec zagotovljena. Ta železnica ima biti zgrajena do oktobra 1910. K temu pripomogla je železna volja zastopnikov S. L. S., ki so odlične svoje zveze uporabili v to, da je bil odpor ogrske vlade v tem vprašanju zlomljen. Želeli smo sevé še več, a za sedaj vsega ni bilo mogoče doseči. Naše

želje segale so tudi po zvezi Črnomelj-Vinica-Ogulin, katero zvezo pa je ogrska vlada odklonila; a tudi tu bode prišel čas, da ogrska vlada odneha. Da Črnomelj kljub temu ne bo prikrajšan, je že poskrbela S. L. S. in vlada je obljubila, izvesti obenem tudi zvezo proge Novomesto-Metlika s Črnomljem. Poslancu dr. Šusteršiču je baron Beck obljubil, zastaviti svoj vpliv, da se proga podaljša do Vinice. Ko se pa to zgodi, zadoščeno bo potrebam Belokrajine v skoraj popolni meri. Delati se mora v kratkem pričeti, kajti leta 1910 žvižgati mora vže vlak po lepi Belokrajini in vezati direktno severno-ležeči Dunaj z Zadrom v Dalmaciji. Vpoštevati pa moramo pri vsem tem dejstvo, da ne bode nova proga stala dežele in prizadetih občin niti enega vinarja, kajti država zgradi progo na svoje stroške. — Inženirji, ki bodo gradili to progo, so že prišli v Novo mesto in najeli g. Minissinijevo novo zgrajeno vilo kakor tudi več drugih stanovanj. — S. L. S. moramo na tem vspehu za napredek lepe naše domovine, v prvi vrsti Dolenjske in našega stolnega mesta Ljubljane, častitati!

(Nogo zlomila) si je v Mirni peči orožniška kuharica Marija Zupančič, ko je skočila z voza. Prepeljali so jo v deželno bolnico v Ljubljani.

(Zgorel) je v St. Rupertu kozolec celjskega trgovca Rakuscha. Škode je 1500 kron.

(Županstvom!) C. in kr. generalni konzulat v New Yorku na to opozarja, da se v združenih ameriških državah ne dostavljajo izvirne denarne poštne nakaznice strankam, na katere so naslovljene in da se tamošnji poštni uradi za to prav nič ne brigajo je li na takih nakaznicah označeno, v kak namen se je denar poslal. Vsled tega se pogostoma pripeti, da dosepejo na konzulate denarni zneski, s kojimi konzulati ne vedo kaj početi. Omenjeni konzulat priporoča, da bi se manjši zneski pošiljali na c. kr. konzulatne urade v Ameriki v avstrijskih ali ogrskih vrednostnih poštah znamkah, večji zneski pa potom čekovnega prometa po inozemskih bankah na ameriške banke in to v obeh slučajih v zaprtih priporočenih pismih, v katerih je namen pošiljatve označen.

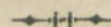
(Za IV. zasedanje porotnih obravnav), katere se bodo pričele dne 25. novembra 1907 pri tukajšnjem okrožnem sodišču, izžrebani so glavnim porotnikom naslednji gospodje: Marolt Jožef, pos. in gostilničar, Leskovec; Golia Ivan, pos. in trgovec, Metlika; Rade Mihael, pos. in trg., Predgrad; Slapničar Anton, pos., Višnjagora; Berkopec Ive, posestnik, Vinica; Panjan Peter, pos. in župan, Stari trg; Dragoš Miko, pos., Dolenci; Bregar Ivan, gostilničar in župan, Rob; Oražen Ivan, pos., Zamostec; Košiček Janez, klobučar, Žužemberk; Pirc Ivan, pos. in trg., Sodrašica; Pucelj Franc, pos. in trg., Hervača; Cvitkovič Nikolaj, pos., Tribučje; Eisencopf Alojzij, gostilničar in župan, Stari Log; Planinšek Janez, posestnik, Vrh-Trebnje; Matjašič Martin, pos. in župan, Rosalnice; Penca Franc, velepos., Mokronog; Kaschar Janez, mesar, Kočevje; Gliša Jožef, posestnik in mlinar, Velika Loka; Turk Martin, pos., Loka; Gerbec Jožef, pos. in gostilničar, Metlika; Strah Mihael, pos., Mirna; Plut Franc, pos., Mala Gora; Može Franc, trg., Dvor; Kajfež Anton, vinski veletržec, Kočevje; Žnidaršič Jožef, pos. in zidar, Radna; Ivanetič Jakob, pos. in gostilničar, Metlika; Merher Ignacij, posestnik in župan, Prigorica; Ferles Oton, pivovarnar, Kočevje; Volaušek Anton, posestnik, Krško; Bartlma Jožef, trgovec, Kočevje; Gliša Janez, posestnik, Velika Loka; Podboj Jožef, gostilničar, Ribnica; Spendal Ignacij, posestnik, Polje; Pehani Feliks, lesni trgovec, Žužemberk; Blažič Franc, pos., Štravperk. — Nadomestnim porotnikom so izžrebani naslednji gospodje: Zdravje Mihael, pos. in gostilničar, Prečna; Ausec Franc, pos., Mali Slatenek; Kastelic Mihael, posestnik in gostilničar, Žabjavo; Kastelic Franc, pos. in gostilničar, Rudolfovo; Šmalc Franc, posestnik, Zalog; Mirtič Janez, posestnik in krojač, Rudolfovo; Zurec Jožef, gostilničar in župan, Kandija; Seljak Anton, posestnik in gostilničar, Sevo; Saje Franc, posestnik, Hrušovec.

(Za pravdo in srce.) Tragedija v petih dejanjih. Ljubljana 1907. Založila Katoliška bukvarna v Ljubljani. Resnično smo se razveselili te knjige. Dobro še pomnimo, ko se je leta 1898. ta tragedija uprizorila na slovenskem odru v Ljubljani in dosegla jako povoljen uspeh. Slovenski listi in leposlovne revije so prinesle takrat podrobno in zelo ugodno oceno glede igre same in tudi glede nje uprizoritve. Letos se

bo, kakor čujemo, zopet uprizorila. Ker se bo uprizorila drama meseca novembra t. l. v gledališču, oddaja založništvo na željo pesnikovo izvode, ki se naroče in plačajo pred koncem novembra t. l. po skrajno nizki ceni 2 kroni 50 vinarjev za elegantno vezan izvod. S prvim decembrom pa stopi prava cena 3 K 50 h v veljavo. Anton Medved, čegar poezije so našle toliko priznanja, gotovo tudi s tem delom ne pade v oči razsodnega občinstva. Cena za njegove „Poezije“ znaša 3 K 80 h za broširan in 5 K za elegantno vezan izvod.

(Ubil) se je dne 29. oktobra t. l. pri napravljanju kolja za vinograd, po celem Dolenjskem dobro znani, zelo priljubljeni mizarški mojster Josip Pečjak iz Polja dolenjega, župnije Soteska. Ponesrečenec je pri odsekanju ene veje z drevesa zdrsnil in tako nesrečno z glavo na kamen padel, da se mu je glava do možganov prebila in bil je na mestu takoj mrtev. Našel ga je njegov najmlajši sin na mestu nesreče mrtvega. Bil je 78 let star in še precej pri moči tako, da si je sam v dobrih dveh letih svoj na novo urejeni vinogradček tako zboljšal, da je letos neki 700 litrov vina z novih trt pridelal. Ker je bil poprejšnja leta kot dobri mizar, zelo priljubljen, da je za mesta, kot Zagreb, Karlovec, Novo mesto, Metlika itd., marsikateri družini najboljših slojev lepo pohištvo izdelal, priporoča se rajncega v blagem spominu obdržati.

(Današnji list) obsega deset strani.

Gospodarske stvari.

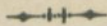
— (Vinski semenj v Novem mestu.) Na zadnjem vinskem semnju 26. oktobra t. l. je bilo okroglo 4500 hekolitrov vina na prodaj. Od te množine je odpadlo na belokranjska vina 2500 hl in na vina iz novomeškega in krškega okraja 2000 hl. Vinogradniki so se udeležili v hvalevrednem številu in prinesli prav dober pridelek na prodaj, le žal pa, da je bilo kupcev premalo. Prodalo se je vsega skupaj do 500 hl, torej komaj deveti del tega, kar se je spravilo na trg. Semnja so se udeležili ljubljanski gostilničarji in domači, ki pa niso sklepali velike kupčije zaradi previsoke cene, ki je znašala ta dan poprek 44 do 50 K za hektoliter. Vinogradniki so se raje zdržavali kupčije, meneč, da se bo vino pozneje itak lahko prodalo. — Letošnji semenj se je priredil namenoma bolj zgodaj, da bi se dalo vino še pred sv. Martinom z manjšim dacom spraviti v Ljubljano. V bodoče pa bo vendar bolj kazalo počakati, da se vino očisti in pokaže s svojim pravim značajem in s svojo popolno vrednostjo. Omeniti nam je tudi, da se je prostor na vinskem semnju, ki se je vršil na obsežnem vrtu Tučkove gostilne, prav primerno in lepo priredil in da je tudi Tučkova gostilna raznim gostom prav dobro postregla. Zamolčati pa ne smemo, da je tudi letos dež nagajal in da je marsikateriga kupca zlasti iz Ljubljane in Gorenjskega odvrnil od potovanja na novomeški vinski semenj.

— (Dolenjskim sadjarjem!) Na Dolenjskem se je pridelalo letos tudi nekaj sadja, tako da bi se lahko udeležili sadnega semnja in sadne razstave v Ljubljani. Storimo to in pokažimo, da nismo najzadnji na Kranjskem! Na Gorenjski razstavi v Radovljici se je govorilo le o gorenjskem in notranjskem sadju. Udeležili so se te razstave sicer tudi Dolenjci, toda premalo. Lahko bi bili takrat kaj boljega pokazali in dosegli. Ne zamudimo toraj sedanje prilike! Res se je vsa ta zadeva pozno pričela in so naši gospodarji mnogo lepega sadja stolki v mošt, vendar se da tu pa tam spraviti kaj lepega sadja skupaj, da nastopimo na ljubljanski razstavi in da pokažemo tudi naše pridelke.

— (Gnojite sadnemu drevju sedaj na jesen!) Sadno drevje se pri nas veliko preveč zanemarja, kakor da mu ni treba prav nobene strežbe in prav nobenega gnojenja! To pa ni res! Sadno drevje potrebuje ravno tako živeža in gnojenja kakor vinska trta, ako naj redno in dobro rodi. Od kod pa naj vzame potrebne snovi za napravo dobrega sadja, ako ne iz zemlje in gnoja? Zato pa gnojimo sadnemu drevju! Prav sedaj je zlata prilika, da natrosimo okoli debla nekoliko gnoja ali komposta in sicer tam, kjer je kap od vrha. Storimo to, posebno po takih legah, kjer je zemlja bolj tenka in pusta, pa tudi povsod drugod, kjer raste drevje v celini. Saj s tem ne pomagamo samo drevju, ampak tudi travi.

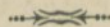
— (Za razstavo sadja v Ljubljani) kaže v naših razmerah sadje (jabolka) poslati zlasti v malih zabojih in poštnih zabojih. Mali zaboji drže po 200 do 230 jabolok in tehtajo 25 do 30 kg. Poštni zaboji drže 12 do 16 izbranih jabolok in tehtajo 5 kg. Mali zaboj se zbije iz desk 13 m/m debelih in je 66 cm dolg, 30 cm širok in 31 cm globok. Poštni zaboj je 39 cm dolg, 33 cm širok in 10 cm visok. Deske za dno in pokrov so debele 5 m/m, stranice pa 6 do 7 m/m. Hruške je pa najbolje pošiljati v košarah. Zavoje je obložiti znotraj s popirjem, sadje samo pa je oviti najprej v bel, potem pa še v barvan svilnat popir. Na vihu se med sadje potakne še fina papirnata volna, da se sadje lepši vidi.

— (Semenj za sadje) združen s premovanjem lepega in pravilno v posode vložena sadja priredi c. kr. kmetijska družba v Ljubljani od sobote, dne 30. novembra do ponedeljka dne 2. decembra t. l. Ta semenj se priredi v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. Za ta semenj veljajo sledeča določila: 1.) Na semenj je postaviti le lepo sadje v zabojih in manjših posodah; najmanj je poslati 5 kg ene in iste vrste jabolok ali hrušek. 2.) V vsaki posodi sme biti le ena vrsta jabolok ali hrušek. 3.) Pošiljatelj sadja, ki ga mora na svoje stroške poslati v Ljubljano, mora razločno naznaniti ceno sadju, za katero se ima prodati in naj ob enem naznani, koliko takega sadja ima še doma na prodaj. 4.) Sadje le poslati lepo spravljeno v lične zaboje in zabojčke, kakor so predpisani za sadno trgovino. Potrebna navodila se dobe pri kmetijski družbi v Ljubljani. 5.) Na semnju razstavljeno sadje se bo obdarovalo z denarjem, če to zasluži po svoji kakovosti in po pravilnem zavojju. 6.) Do 15. novembra se je zglašiti za udeležbo, do 28. novembra je pa poslati sadje v Ljubljano.

Šolski sklep na Grmu in odhodnica g. vodje R. Dolenca.

Sklep šolskega leta na kranjski kmetijski šoli na Grmu je bil pretečeno sredo 30. m. m. V ta namen se je vršila preskušnja učencev, ki jo je vodil kot zastopnik dežele deželni odbornik in referent zavoda, visokorodni g. grof A. Barbo. Učenci so bili izprašani iz raznih strokovnih predmetov ter so prav dobro odgovarjali. Po prenehanju izpitu je nagovoril gospod referent odhajajoče učence drugoletnike, polagaje jim na srce, da naj se v življenju ravnajo po naukih, ki so jih dobili na zavodu ter da naj ostanejo pri izvoljenem poklicu; s tem bodo najbolje poplačali stroške deželi in državi, ki jih imata za zavod. Prvoletnike pa je opominjal, da naj ostanejo v drugem letu enako prdni in lepega vedenja kakor letos. Učenci so zapeli na to dve pesmi: „Jadransko morje“ in „Cesarsko“, na kar so se jim spričevala razdelila. — Potem je pa nagovoril gospod referent g. vodje R. Dolenca, ki stopi s tem dnem vsled bolehnosti na lastno prošnjo v stalni pokoj, izrazujoč mu v imenu dežele priznanje za njegovo uspešno 35letno službovanje ter želeč mu, da bi mnogo let užival zasluženi pokoj. V imenu učiteljstva se je poslovil novoimeno-vani g. vodja V. Rohrman od odhajajočega se g. vodje R. Dolenca, v imenu služabnikov opravnik g. Bratina, in v imenu učencev drugoletnik Fr. Gnezda. Ginjen do solz se je zahvalil g. vodja R. Dolenc najprvo g. referentu za njegovo priznanje, istotako g. V. Rohrmanu, čestitajoč njemu in deželi, da je imenovan njegovim naslednikom; v prijaznih besedah se je poslovil od služabnikov zavoda, prav pristrčno pa od učencev, polagaje jim še enkrat na srce, naj delujejo v prid in povzdigo kmetijstva. Preskušnja in sklep so počastili s svojo navzočnostjo okrajni glavar, veleblag. g. baron Rechbach, milostivi g. prošt dr. Seb. Elbert, g. kanonik A. Žlogar in vinarski nadzornik g. B. Skalicky. — Ob sklepu omenimo, da je zavod letos dovršilo 11 učencev drugoletnikov, in sicer eden z izvrstnim uspehom, šest s prav dobrim in štirje z dobrim uspehom.

Razne stvari.

* (Potres v Italiji.) Strašni potres, ki je obiskal 23. okt. okolu pol 10. zvečer Kalabrijo, je šel v oni smeri, kakor l. 1905. Prebivalstvo je preplašeno zapuščalo hiše. Ženske so jokale. V Gerace se je podrl stolp. Poškodovana je tudi katedrala. V Linopoliju so jetnike odvedli iz kaznilnice in jim

nakazali šotore. Brancalone je napol porušen. Boje se, da se podere še več hiš. Hud dež je otežkočil pomožno akcijo. Razrušeno je Ferruzzano, ki ni trpelo ob potresu l. 1905. V potresu obiskane kraje so se odpeljali s posebnim vlakom inženirji, uradniki in blago. Prebivalstvo v Messini je prenočilo na prostem. V Sorobestri sta izgubili življenje dve osebi. V občini Ferruzzano je izgubilo življenje 200 oseb. Kraj je popolnoma porušen. Iz San Hilaria poročajo, da se je podrl več hiš. Ubityh je bilo pet oseb, ranjenih pa šest. V Tiriolu, Catanzaru in v Menu se je ob 4. uri 23 minut ponovil potres.

* (Žrtev steklega psa.) 22. okt. umrl je v deželni bolnici v Ljubljani na steklini g. Ivan Kaplja, orožnik v pokoju. Stekel pes ugriznil ga je pred tremi leti. Pred svojo smrtjo ugriznil je Kaplja nekega bolnišničnega strežaja, kterega so morali poslati v Pasterjev zavod na Dunaj. — Gledé na ta nesrečni slučaj, opozorili bi tudi merodajne kroge v Novem mestu na vedno se množéčo trumo psov, kateri se posebno v jutranjih urah sprehajajo po ulicah in trgu v takem številu, da se baš nobeno mesto z enakim ponášati ne more. Neredko se pripeti, da se taka mrcina mirnim pasantom zakadi pod noge in če že dotičnih ne ugrizne, pa saj ostraši. Pač zadnji čas bi bil, da se v tem oziru napravi red, ker vsled te pasje nadloge ne trpé samo ljudje, ampak tudi npravnost in po pasjem ponesnaženju izložbe naših trgovcev in hiše mestjanov.

* (Pasivni odpor) na progah „Družbe državnih železnic“ se je končal 15. oktobra zvečer.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Veleč. g. dekan Schweiger 20 K; veleč. g. župnik B. Bartol 20 K; veleč. g. kanonik Fettih-Frankheim 10 K; veleč. g. župnik V. Bernik 10 K; veletrgovec g. J. Javornik 20 K; veleč. g. kaplan M. Rodič 2 K 40 h; g. Peter Rauch, oskrbnik 5 K; Mohorjani iz Mirne peči 5 K. — Gospod D. Vukšinič, oskrbnik v. n. reda je nabral 90 K. Darovali so sledeči p. n. gg.: Franjo Dovgan, prošt 40 K; Matija Novak, župnik 15 K; Natlačen Peter, kaplan 5 K; Fr. Pečarič, duhovnik 10 K; D. Vukšinič, oskrbnik 4 K; Stanko Dostal, kaplan 2 K; Mueha Anton, trgovec 1 K; Guštin Franc, trgovec 1 K; Karl Govanec, trgovec 1 K; Ign. Premer, trgovec 1 K; K. Barle, učitelj 1 K; dr. Weibl, okrožni zdravnik 2 K; Rosina, živinozdravnik 1 K; Fux, trgovec 1 K; A. Golobič, duh. svetnik 1 K; Vukšinič Jože, krčmar 1 K; Daniel Makar, posestnik 1 K; Jakob Franz, posestnik 1 K; Franc Majzelj, pismonoša 1. Vlč. g. župnik Andrej Česenj 1 vrečo pšenice, 2 vreči krompirja, 2 vreči zelja in 2 vreči repe. — Srčno se zahvaljujem vsem v imenu oskrbovane mladine, zlasti še g. Vukšiniču za njegov trud. Naj bi se mu v vsakem večjem kraju vzbudil kak posnemavec! Težko je prositi vsacega posebej, deloma je tudi nemogoče. Zato še enkrat tu ponovim svojo prošnjo, spominjajte se novomeške dijaške kuhinje! Ne pozabite je zlasti Vi, kojim je Bog blagoslovil polje; pripeljite mi živil — kakoršnikoli. Vse, kar se uživa, rad sprejemem.

Dr. Jos. Marinko.

Potrtega srca naznanjamo prežalostno vest, da je Bog Vsegamogočni sklenil, našega iskreno ljubljenega očeta, gospoda

Josipa Pečjak
mizarskega mojstra

dne 29. oktobra popoldne v 78. letu nenadoma poklicati k sebi.

Zemeljski ostanki nepozabnega pokojnika so se 31. oktobra ob 8. uri zjutraj na pokopališču v Soteski materi zemlji k večnemu počitku izročili.

Blagega pokojnega priporočamo v blagi spomin in pobožno molitev.

DOLENJE POLJE, dne 30. oktobra 1907.

(260) Žalujoči ostali sinovi in hčere.

ŽENSKÉ LASE.

zmešane in rezane kupujem in plačam po najvišji ceni. Izdelujem vsa vlasuljarska dela. V zalogi imam fina toaletna mila od 20 v naprej, prave francoske parfume, četke za zobe, Odol, Kalodont itd. Odlikovana tekočina Bayrum proti izpadanju las in očičuje prhut.

Spøštovanjem se priporočam Ivan Svetec,
(7-21-21) bravec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (Nasproti mestne hiše.)

Loterijske številke.

GRADEC, 19. oktobra	90	19	67	21	20
TRST, 26. oktobra	64	5	36	34	30

ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našega nepozabljivega soproga, ozir. očeta in brata g.

Ivan Rabzelj-a

posestnika, bivšega župana in načelnika požarne
brambe v Škocijanu

dne 11. vinotoka t. l. k zadnjemu počitku spremili in mu zadnjo ljubezen izkazali, posebno prečastiti duhovščini Škocijanski, slavni požarni brambi v Mokronogu in Škocijanu, ter njegovemu učitelju g. Francu Lavrič, nadučitelju v pokoju v Mokronogu, izrekamo tem potom našo prisrčno zahvalo. (255)

Škocijan, 24. vinotoka 1907.

Žalujoči ostali.

OKLIC.

Od c. kr. okrožnega sodišča v Rudolfovem 14. oktobra 1907 S. 1/7/54 dovoljena

prostovoljna dražba

v konkurzno maso Josipa Moravca spadajočih tirjatev v skupnem znesku 2.535 K 32 v, vršila se bode

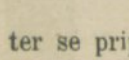
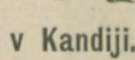
—>>> 6. novembra 1907 <<<<

od 10. do 12. ure dopoldne v notarski pisarni št. 42 v Rudolfovem s pristavkom, da se bodo iste oddale tudi pod izklicano ceno najboljšemu ponudniku proti takojšnji položitvi najvišjega ponudka.

RUDOLFOVO, dne 21. oktobra 1907.

(254) ALBIN POZNIK, c. kr. notar, sodni poverjenik.

Od danes 15. oktobra nadalje prodajam (248-3-2)

 govedino po K-96 kilo,
 teletino po K 1-20 kilo,
 svinino po K 1-20 kilo,

ter se priporočujem v obilen obisk. **Javornik v Kandiji.**

Hiša št. 59

ležeča v ulici za tukajšnje gimnazijo, je takoj naprodaj.
Natančneje podatke daje (235-3-3)

Ana Mišič v Trstu, Via del Farneto št. 18. II. nadstropje.

Veliko posestvo

je na prodaj pri Mirni peči na Dolenjskem,
tri četrt ure od železnične postaje.

Posestvo meri skupno 50 oralov; od teh je 29 oralov lepega gozda, drugo pa njive in travniki. Zraven spadajo 2 lepi zidani hiši, pôd, 2 kozolca z 12 okni in lepi svinjaki. — Natančneje se izvé pri gg. Kopaču in Paučiču v Rudolfovem. (259)

(253)

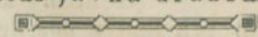
RAZGLAS.

Podpisano županstvo bode oddalo za leto 1908 mestne voznje in bode v to svrhu

 dne 16. novembra 1907

od 11. do polu 12. ure dop. v mestni pisarni

javna dražba.

Tudi se bode isti dan oddala odgonska pripraga in odgonska hrana za leto 1908, za kar bode javna dražba od polu 12. do 12. ure v mestni pisarni

Mestno županstvo Rudolfovo, dne 1. novembra 1907.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno podarjati ime »Kathreiner?«

Ker se Vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vseh vrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava

ima spričo posebnega načina svojega proizvodjanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Št. 4086.

Jubilejne ustanove.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko razpisuje za leto 1907 osemnajst Cesar Franc Jožefovih ustanov (8 po 50 K in 10 po 20 K) za onemogle obrtnike vojvodine Kranjske in pet Cesarice Elizabete ustanov po 40 K za onemogle uboge vdove kranjskih obrtnikov. Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 20. novembra 1907.

Priloži naj se jim od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog; oziroma da je presiteljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika.

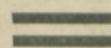
V Ljubljani, dne 28. oktobra 1907. (258)

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

•••••
Za zgodbe sv. pisma
..... izdeluje

lepe platnice

knjigoveznica J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Pošten iz dobre hiše,
najmanj 14 let star, se takoj sprejme
v manufakturno trgovino (239-0-3)
deček Karl Barborič v Rudolfovem.

Krompir

v vsaki množini in po dobri ceni kupuje oskrbništvo v Pogancah pri Novem mestu. (146-3-2)

Knjigoveškega vajenca

sprejme tvrdka J. Krajec nasl. v Rudolfovem. Izvršiti je moral vsaj eden razred srednjih šol.

(256-0-1)

 Učenec

iz poštene hiše, ki ima veselje do čevljarstva, se sprejme v poduk pri FRANJO PICELJ, čevljar v Rudolfovem.

V Kandiji pri železnem mostu je na prodaj (257-0-1)

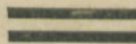
hiša št. 29

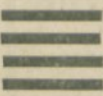
v prav dobrem stanu, s 7 sobami. Zraven spada velik vrt in 1 njiva. Več se izve ravno tam.

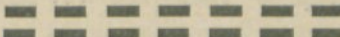

 V najem se odda (249-3-1)

 mala prodajalna

z mešanim blagom, ki je jako dobro upeljana, združena z gostilno, ali brez nje, tik farne cerkve. Posebno pripravna za začetnike.

Kje pové J. Pungerčič, pošta Bučka.

Na prodaj je hiša
 št. 61. za šolami.

(182-0-8) Berta Vojska.

 Učenec

14 let star iz dobre hiše, ki bi imel veselje do pekovske obrti, se sprejme pri g. Franc Springerju v Trebnjem. (251-0-1)

Občinska hranilnica

 v Kostanjevici

edina hranilnica v kostanjeviškem okraju, naznanja, da je pričela s poslovanjem v začetku meseca avgusta t. l. in se nahaja

v občinski hiši zraven županskega urada.

S strankami posluje vsako nedeljo in torek od 8. do 12. ure dopoldne. Ob navedenih dnevih sprejema hranilne vloge, jih obrestuje po

 4%

(241-4-2)

ter pripisuje nevzdignene obresti vsakega pol leta h kapitalu. — Za varnost vlog jamči občina kostanjeviška z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo, hranilnica sama pa je pod nadzorstvom c. kr. deželne vlade, pri kateri je naložena varščina v znesku 20.000 K.

Posoja se na zemljišča po 5%, na menice in vrednostne papirje po 6% na leto.

Občinska hranilnica v Kostanjevici,
meseca septembra 1907.

Ivan Globočnik l. r.,
predsednik upravnega odbora,

Rajmund Doležalek l. r.,
predsednik ravnateljstva,

Lavoslav Bučar l. r.,
pisarniški ravnatelj.

Alojzij Gatsch l. r.,
blagajnikar.

Prav lepo posestvo
je iz proste roke na prodaj.

Zraven spada hiša s tremi sobami, kuhinja, kamra (špajza), pod hišo velbana klet, in pripravna za prodajalno. Hiša je pripravna za gostilniško obrt. Zraven velik lep vrt, velbana štala, listnica in nad štalo pôd in snica, 4 hlevi in kozolec, 6 johov gozda, 2 njivi in vinograd že rigolan in zasajen, poslojje je vse novo v najboljšem stanu in hiša je z opeko krita.

Natančna cena se izve pri posestniku (252-2-1)

Franc Udovču, v Šmarjeti na Dolenjskem.

Želodčne kapljice

preje znane pod imenom
Kapljice sv. Marka,

sredstvo proti slabosti želodca, osobito proti koliki in ujedanju v želodcu in trebuhu ter proti zaprtim vetrovom. Podpira prebavo težkih, mastnih in preobilo užitih jedi.

1 duc. 4 K, 5 duc. 17 K, 10 duc. 32 K poštine prosto postavljeno na vsako pošto.

Prosim, izvolite mi poslati še 12 steklenic „Želodčnih kapljic“, ktere nujno potrebujem, ker na moji osebi čudodelno delujejo. Božo Pazić, Kastel-stari. — Prosim en ducat kapljic, ker sem se pri dveh mi poslanih ducatih prepričal, da izvrstno delujejo in jih hočem tudi svojim prijateljem priporočiti. Niko Stražičić, Babino polje. — Enakih dopisov, katerih vseh tu navesti ne morem, imam veliko in so vsakemu na upogled. Te kapljice izdeluje samo gradska lekarna v Zagrebu, radi tega treba je pri naročilih sledeč natančen naslov napisati: (244-10-2)

Gradska lekarna Zagreb, poleg trga sv. Marka 48.

Učenca

takoj sprejemem za mesarski obrt.
Alozij Mežnaršič mesar v Kandiji.

***** (147-3-2)

IZ HAVRA V NEWYORK

samo **6 dni**

vozijo brzoparniki „francoske prekomorske družbe.“

Edina najkrajša črta.

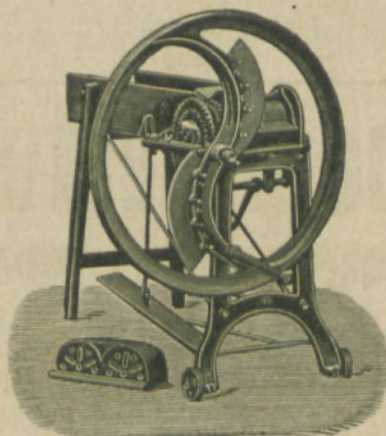
Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

E. ŠMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

(26-24-20) nasprosti znane gostilne pri „Figovcu“.

(152-24-11)

Tovarna strojev in železolivarna K. & R. Ježek v Blanskem (Moravska)

se priporoča za dobavo vseh kmetijskih strojev, kakor:

plugov, bran, sejnalnih strojev, strojev za žetev in košnjo, vitlev, mlatilnic, žitnih čistilnic in odbiralnikov (trijerjev), slamoreznic, reporeznic, koruznih robkarjev, drobilnih mlinov, parilnih kotlov, grozdnih in sadnih mlinov in stiskalnic itd. Posebna izdelava sesalk, vodovodnih naprav, bencinovitih motorjev in lokomobil, vrtnih strojev in strojev za kroženje obročev. Popolne opreme opekarn, šamotnih in tovarn za mavec. Zmerne cene, ugodni plačilni pogoji

Premovana na vseh razstavah z najvišjimi priznanji.

Ceniki (o kmetijskih strojih slovenski) zastoj in poštine prosto. Dopisuje slovensko.

Zastopstvo za Kranjsko in zaloga strojev v Ljubljani: **J. Komatič**, Dunajska cesta štev. 31.

(250-12-1)

Singerjevi šivalni stroji

ne samo za vse mogoče industrijske potrebe, ampak tudi za vsa domača dela te vrste dobijo se samo pri nas

Pazi naj se, da se kupuje stroje v naših prodajalnah,

katere se vse lahko spozna po zraven stojećem znaku.

Singer Ko. akcijsko društvo za šivalne stroje
v Rudolfovem, Glavni trg.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Vsi šivalni stroji, ki jih ponujajo pod imenom „Singer“, so ponarejeni po našem starejšem sistemu, ki ga sedanji novejši sistemi rodbinskih strojev daleč presegajo po konstrukciji, delazmožnosti in trpežnosti.

Proda se iz proste roke

(234-3-3)

več hektarov posestva

v Kandiji pri Novem mestu.

Leži v bližini kmetijske šole na Grmu in je pripravno za stavbišča. Cena po dogovoru.

Več se izve pri

gg. L. Kopaču in J. Paučiču v Novem mestu.

Steckenpferd-lilijsko-mlečno milo

Bergmanna & Co. Draždani in Tečin n. L.

je in ostane glasom vsak dan došlih priznalnic najuspešnejše vseh medicinalnih mil proti pégam kakor tudi v dosego in obranitev nežne, mehke kože in roznate polti. — Dobiva se po 80 v komad v vseh lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah mila in brivnicah. (99-25-16)